AGROEKOLOGIA
LANTZEKO GIDA

01
Lurraldea, klima eta gu
04

02
Mila esker guri jaten emateagatik
05

03
Agroindustria vs agroekologia
06

04
Elikagaien zikloa
08

05
Elikagaien ekoizpen zikloan sakontzen
09

06
Fruitu baten azterketa
11

07
Ekosistema bat irudikatu eta marraztu!
12

08
Zuhaitz bat bazina..
13

Gida honek agroekologia ikasgeletan landu ahal izateko baliabide bat izan nahi du. Agroekologia ekoizpen eredu bat baino askoz gehiago dela ulertzen dugu, bizirik dagoena babestea helburu duen mundu ikuskera oso bat hain zuzen.

Bidasoko badian kokatutako BDSkoop[1] sarearen parte garen hiru eragilek garatu dugu gida hau elkarlanean: Labore Txingudik, kontsumo arduratsua sustatzeko elkarteak, Sorburu baratza komunitarioak eta Ara!Gorputzek, feminismoa ardatz duen kooperatibak.

Jorratzen ari garen eraldaketa arnas luzeko prozesua dela jakinik, urtez urte material eta eduki berria sortzen ari gara. Hauek dira sarean[2] eskuratu, inprimatu eta erabil ditzakezunak:

- Eduki teorikoa eta berau lantzeko proposamen metodologikoak jasotzen dituen unitate didaktikoa.

- Agroindustriaren eta agroekologiaren arteko aldeak umorearen bidez adierazten dituen Porrulandia ikus-entzunezkoa.

- Bizitza Babesten, irrati saio sorta ekofeminista. Horrekin batera, hausnarketarako gakoak.

- Bidasoako ekoizpen eta kontsumo arduratsua ezagutzeko hiru saiotarako gida.

- Erleak hobeto ezagutzeko piko-piko jolasa, Bidasoako Erlezainen Elkartearekin batera sortutakoa.

- Baratzeko laboreak ezagutzeko karta jolasa.

[1] https://www.bdskoop.eus/
[2] https://aragorputz.eus/ekonomia-feminista/ekonomia-feminista-eskoletan/ eta https://laboretxingudi.eus/baliabideak/

01 Dinamika: lurraldea, klima eta gu.

HELBURUA	Elkar ezagutu eta norbanakoak lurraldearekin eta klimarekin duen harremanera hurbildu.
METODOLOGIA	Lekua izanez ezgero, lehen bi galderekin mugitzen joan daitezke partaideak.
01	Noiz jaio zinen? Ilara batean jar daitezke, zaharrena punta batean eta gazteena beste puntan.
02	Non? Lurra mapa bat dela irudikatu dezakegu eta horren baitan kokatu daitezke partaide guztiak.
03	Zure jaioterrian urtaroak hemengoak bezalakoak dira?
04	Zer eguraldi egiten zuen jaio zinenean?
05	Zer egiten duzu zure urtebetetzea ospatzeko?
06	Zein fruitu eta barazki daude zure urtebeteze garaian?

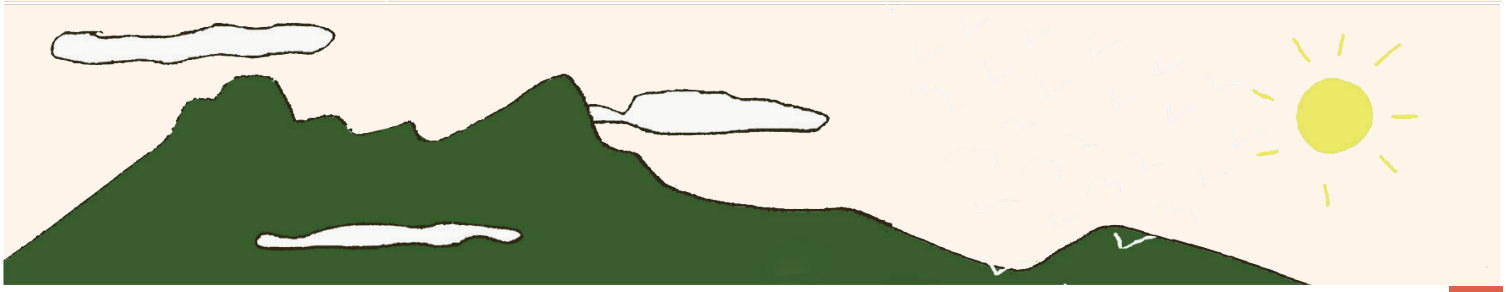

02 Mila esker guri jaten emateagatik.

HELBURUA	Lurraren eta laborarien lanari aitortza txiki bat egin.
METODOLOGIA	Talde osoan irudia aztertu dezakegu eta hausnaketarako tarte bat ireki galdera hauek erabiliz:
01	Noiz jaio zinen? Ilara batean jar daitezke, zaharrena punta batean eta gazteena beste puntan.
02	Non? Lurra mapa bat dela irudikatu dezakegu eta horren baitan kokatu daitezke partaide guztiak.
03	Zure jaioterrian urtaroak hemengoak bezalakoak dira?

03 Agroindustria vs agroekologia.

HELBURUA	Ekoizpen eredu agroindustrialaren eta agroekologiaren arteko ezberdintasunak agerian jarri.
METODOLOGIA	Dinamika hau bikoteka egitea proposatzen dugu. Pertsona batek goiko irudia ikusiko du eta irudia ikusten ez duenari minutu batez ikusten duena deskribatuko dio. Ostean, biak jada marrazkia aztertuz eta galdera hauen bitartez, haunarketari ekingo diote:
01	Janaria sortzeko bi era agertzen dira marrazkian, bereizten dituzue?
02	Erdiguneko berdegunean arreta jartzen baduzue, zein sentsazio sortzen zaizkizue? Eta eremu grisean jartzen baduzue arreta, zein sentsazio sortzen zaizkizue?
03	Janariak zein ibilbide egiten du eremu berdean? Eta eremu grisean?
04	Eremu berdearen eta eremu grisaren arteko ezberdintasunak zerrendatuko zenituzkete?
05	Aukeratu marrazkian agertzen den pertsona bat. Nolakoa uste duzue izango dela bere lan-egun bat?
06	Irudikatu.. amona pare bat zaretela. Zein eremutan bizitzea gustatuko litzaizueke? Berdean ala grisean? Zein eremutan uste duzue egongo zinateketela zainduago? Zein eremutan uste duzue edukiko zenituzketela ongi bizitzeko aukera gehiago?
07	Orain, galdera berdinetan pentsatu baina izaki bizidun hauek zaretela irudikatu.. ..erle pare bat zarete ..txakur pare bat zarete ..txori pare bat zarete ..zuhaitz pare bat zarete ..haur pare bat zarete

03 Agroindustria vs agroekologia.

04 Elikagaien zikloa.

HELBURUA	Elikagaien ekoizpen ziklora hurbildu.
METODOLOGIA	Talde osoaren aurrean irudia jarri dezakegu eta ikusten duguna denen artean aztertu. Elikagaiak sortzeko prozesuan planifikazioa, ekoizpena, garraioa eta salmenta izaten dira ohiko faseak.

4 URTAROAK
NEGUA UDABERRIA UDA UDAZKENA

Labore txingudi
AraiGorputz

05 Elikagaien ekoizpen zikloan sakontzen.

HELBURUA	Elikagaien ekoizpen zikloen ezaugarriak ezagutu.
METODOLOGIA	Talde txikiak egingo ditugu. Jarraian, talde bakoitzari elikadura zikloarekin zerikusia duten zenbait elementu ezaugarritzeko eskatuko diogu. Amaieran, talde bakoitzak landu duena partekatuko dugu eta agroekologiaren eta agroindustriaren arteko ezberdintasunetan jarriko dugu arreta berezia.

METODOLOGIA	Talde bakoitzari galdera sorta hauetako bat eman diezaiokegu:
01	Zer da bioaniztasuna? Definizio bat egingo zenuke? Bioaniztasuna garrantzitsua al da? Zergatik?
02	Zer dira lehengaiak? Definizio bat egingo zenuke? Zertarako balio dute lehengaiek? Non sortzen dira? Zeinenak dira? Zeinek erabil ditzake? Zein neurritan?
03	Zer da ekoizpena? Definizio bat egingo zenuke? Beharrezkoa al da ekoizpena? Zer elikagai ekoizten dira Bidasoan?
04	Zer da garraioa? Zer zerikusi dute garraioek eta distantziak elikadurarekin? Gaur gosaldu duzunak zein distantzia egin du zure etxera iritsi baina lehen? Badakizu zer den KM0?
05	Zer dira hondakinak? Definizio bat egingo zenuke? Elikadura ekoizpen eta kontsumoan, zein unetan sortzen dira hondakinak? Nora doaz hondakin horiek? Zer egingo zenuke hondakin horiekin? Nola murriztu daiteke hondakin kopurua?
06	Zer dira lan baldintzak? Definizio bat egingo zenuke? Elikagaiak sortzeko prozesuan lanik egiten al da? Zeinek egiten du lana? Zer dira lan-baldintza onak eta zer dira lan-baldintza txarrak?
07	Zer dira elikagaiak? Definizio bat egingo zenuke? Jan daitekeen guztiak elikatzen gaitu? Jan daitekeen guztia ona da? Uste duzu pertsona guztientzako janari osasungarria egon daitekeela? Zergatik gaur egun ez dago?
08	Zer da salmenta? Definizio bat egingo zenuke? Salmentarik gabe elikagairik lortzerik izango genuke? Saltzeko modu ezberdinak ezagutzen dituzu?
09	Bizi kalitatea zer da? Definizio bat egingo zenuke? Zuretzako, zer da bizi kalitate ona? Ze ezaugarri ditu? Eta txarrak, zein ezaugarri ditu?

06 Fruitu baten azterketa.

HELBURUA	Hainbat fruituren ekoizpen zikloa ezagutu eta beraien artean alderatu.
METODOLOGIA	Dinamika hau talde txikitan egitea proposatzen dugu eta horietako bakoitzari elikagai ez-prozesatu bat esleituko diogu. Alderaketak egin ahal izateko, bertako elikagaiak eta inportatutako elikagaiak egotea komeni da. Taldekideek elikagaiaren inguruko azterketa bat egingo dute eta horren ondorioetan oinarrituz, infografia bat egitea proposatzen dugu. Elikagaiaren azterketa egiteko galdera hauek hartu daitezke eredu moduan:
01	Elikagai hori hemen ekoizten al da? Noiztik?
02	Nun ekoiztutako elikagaia da aukeratu duzuna?
03	Zeinek ekoiztu du elikagai hori? Enpresa handi bat izan da ala tokiko ekoizle bat izan da?
04	Nun erosi dezakegu elikagai hori?
05	Zein prezio ordaindu dugu elikagai horregatik?
06	Ongarri eta pozoi industrialak erabili al dira elikagai hori ekoiztu ahal izateko?Ongarri eta pozoi industrialak erabili al dira elikagai hori ekoiztu ahal izateko?
07	Zein lan baldintza izan dituzte langileek elikagai hori ekoiztu ahal izateko?
08	Zein baldintza klimatiko behar ditu elikagai horrek heldu ahal izateko?

07 Ekosistema bat irudikatu eta marraztu!

HELBURUA	Ekosistema baten hainbat aspektu aintzat hartu irudimena landuz.
IRAUPENA	30 minutu.
METODOLOGIA	Parte hartzaileak zuzen esertzera, eskuak sabelean jartzera eta begiak ixtera gonbidatuko ditugu. Ostean, arnasketaren erritmoa aldatu gabe hiru inhalazio eta hiru exalazio era konzientean egitea proposatuko diegu. Giro lasaia gailentzen denean, galdera hauek emeki-emeki planteatuko ditugu:

01	Ezagutzen duzun toki bat aukeratu. Nolakoa da paisaia? Zein elementu ditu? Zein kolore? Zer tenperatura? Nolakoa da lurra? Eta zerua? Zein landare daude? Ba al dago urik? Ur asko ala gutxi da? Nun dago ura? Erreka batean, putzu batean, mangera batean, itsasoan? Zein animali daude toki horretan?
02	Aukeratutako lekuan nolakoak dira urtaroak? Zein ezaugarri ditu hor udak, udazkenak, neguak eta udaberriak?
03	Aukeratutako lekuan nolakoak dira urtaroak? Zein ezaugarri ditu hor udak, udazkenak, neguak eta udaberriak?
04	Urtaro bakoitzean zer elikagai ekoizten da?
05	Elikagai horiek ekoizten dituen pertsona irudikatu dezakezu? Nolakoa da? Ńun bizi da? Zer egiten du egun batean zehar? Zein lanabes ditu?
06	Orain, elementu ezberdinak kontuan izanik marrazki bat sortu!

08 Zuhaitz bat bazina..

HELBURUA	Ekosistemaren kalitatearen kontzientzia hartzea.
METODOLOGIA	Lekua izanez ezgero, lehen bi galderekin mugitzen joan daitezke partaideak.

Irudikatu zuhaitz bat zarela.

01	Ze zuhaitz zara?
02	Ze tamaina duzu?
03	Zure enborra ze koloretakoa da?
04	Altua eta potoloa zara?
05	Fina eta motza?
06	Hostoak dituzu?
07	Zer dago zure inguruan? Ba al dago beste zuhaitzik zure inguruan?

Nabaritu zure adarretan bizi diren animaliek egiten dizkizuten kilimak.
Sentitu zure sustraiak, nola hondoratzen diren lurraren iluntasunean, nola topatzen duten hezetasuna. Agian zure sustrai batzuk lurrazaletik gora ere ageri dira eta pertsonak esertzeko erabiltzen dituzte.

Zuhaitza irudikatu ostean berau marraztera gonbidatu ditzakegu. Amaitzeko, nahi duenak taldearekin partekatu dezake sentitu duena eta bere zuhaitza nolakoa den kontatu.

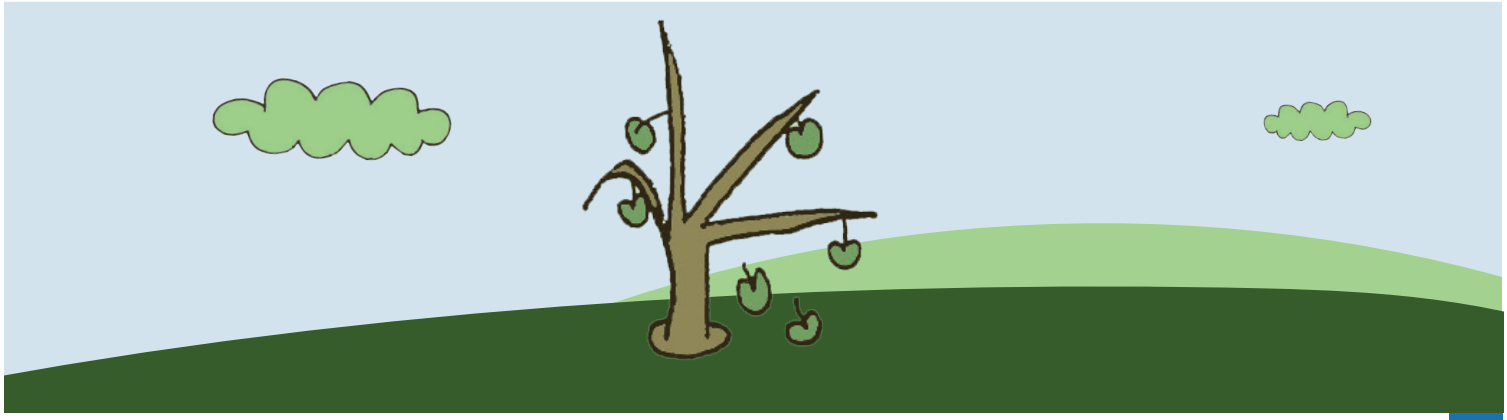

KAIXO

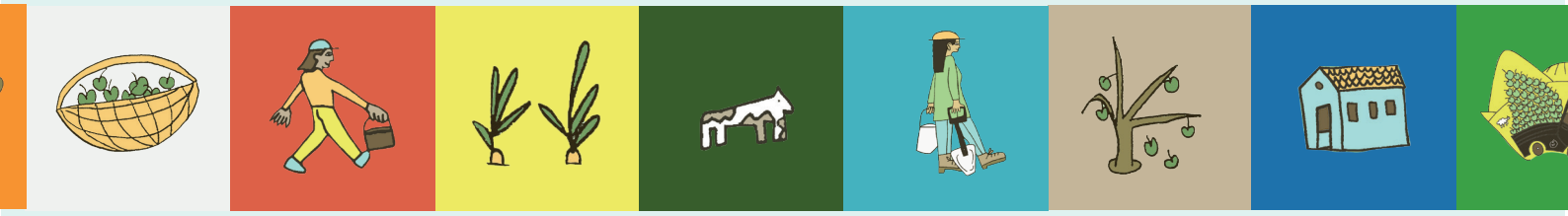

AGROEKOLOGIA
LANTZEKO GIDA

Ara!Gorputz

Labore txingudi

Sorburu Baratza

Agenda 2030 Euskadiren konpromisoa
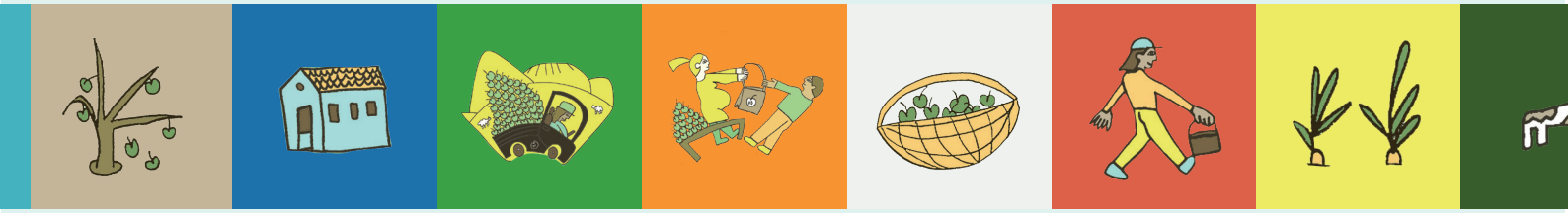
EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO